

Mieren op het kruispunt

Een warme nazomerdag in Groningen. Ik wacht. Op een kruispunt waar alle fietsers bij groen licht tegelijk mogen oversteken. In een situatie als deze komen de gebruikelijke voorrangsregels te vervallen. Mensen doen daardoor een poging om zowel recht door, als diagonaal in een mierenhoop van impliciete kennis de overkant te bereiken. Wonderwel gaat dit meestal zonder kleerscheuren. Een verloren scheldwoord daar gelaten.

Ik bekijk de situatie vanuit de ogen van een buitenlandse bezoeker. Al dat geluid. Al die mensen. Al die fietsen. Die bij een groen licht opeens doelgericht door elkaar gaan bewegen.

Terwijl ik daar nonchalant met één voetje aan de grond sta te wachten, dringt het tot me door. Misschien is dit wel hoe Evelyn zich meestal voelt! Als een buitenlandse bezoeker op een fietserskruispunt in Groningen. Ten dele klopt dit, want Evelyn komt uit Frankrijk. Maar waar ze vooral zo mee worstelt, is de impliciete kennis. Die krijgt ze, ondanks vele overpeinzingen en pogingen, maar niet onder de knie.

De ongeschreven regels voor sociaal contact zijn voor haar niet te ontrafelen. En vertalen zich niet van de ene situatie naar de volgende. Zo kan ze er niet goed bij, waarom mensen op het werk het leuk vinden om over wiskundige formules te praten, terwijl mensen op een verjaardagsfeestje hier geen interesse in hebben. Die willen praten over het weer, over gemeenschappelijke kennis, over kleding en make-up. Hier vindt Evelyn dan weer niets aan, waardoor ze de laatste tijd steeds minder vaak naar feestjes gaat.

Ze vertelt dat ze het prima zou vinden om parallel aan de maatschappij te leven. Dan is ze ook gelijk af van het idee dat zij nuchter is, terwijl de rest van de wereld dronken rondloopt. Dan hoeft ze ook geen pogingen meer te doen om de code van sociaal contact te kraken. Waar wiskundige formules betrouwbaar en voorspelbaar zijn, is sociaal contact zo weerbarstig en onnavolgbaar. Bij kennismaking geef je elkaar (soms) een hand, als je elkaar beter kent (soms) niet meer, maar dan juist (soms) wel weer een kus. Of drie. In Nederland. Of vier. In Frankrijk.

Evelyn wil het graag begrijpen, maar ze kan er geen logica in ontdekken. Dat maakt haar bij vlagen moe, boos, verdrietig en radeloos. Terwijl ze zich op haar werk, tussen de wiskundige formules, juist zo goed kan voelen.

Op die momenten laait er weer een sprankje hoop op dat ze aansluiting kan vinden bij andere mensen. Ook al is het er maar eentje, die zich kan inleven in hoe groot en overweldigend een kruispunt voor haar kan zijn. Die samen met haar de oversteek wil wagen.

Froukje Jackson en Irma van Steijn zijn beiden GZ-psycholoog bij Maarsingh & van Steijn. Froukje in Groningen en Irma in Leeuwarden. Zij schrijven om en om een wekelijkse geanonimiseerde column over wat zij meemaken in o.a. de spreekkamer. • f.jackson@maarsinghenvansteijn.nl of i.vansteijn@maarsinghenvansteijn.nl

